

#ΜΕΝΟΥΜΕΣΠΙΤΙ:

Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πολλά λέγονται και γράφονται για το επιβαρυνμένο σύστημα υγείας, την αδυναμία να καλύψει τις ανάγκες των ασθενών, πόσο μάλλον τις ανάγκες που γεννά η εξάρση του covid-19. Ως απάντηση φυσικά προκύπτουν μέτρα για την υποστήριξη των γιατρών, περισσότερες κλίνες που εισάγονται με το αζημιώτο από τα ιδιωτικά νοσοκομεία και φυσικά η επίκληση της ατομικής ευθύνης εγκαλεί στην κλεισούρα το σύνολο του πληθυσμού. Η οικογένεια εμφανίζεται ως το λογικό και αναγκαίο συμπλήρωμα της κρατικής πολιτικής που πρέπει να αναλάβει την περίθαλψη όσων νιώθουν άρρωστοι/ες, όσων είναι λίγο, κάπως, περίπου ή ελαφρά άρρωστοι/ες. Οικογένεια σημαίνει ασφάλεια και φροντίδα. Οικογένεια σημαίνει εθνική ενότητα και υπομονή. Οικογένεια σημαίνει εργασία: απλήρωτη, αόρατη, φυσικοποιημένη γυναικεία εργασία. Αυτή τη φορά με κρατική εντολή.

Παρατηρείτε κάτι; Η κρατική πολιτική διαχείριση της πανδημίας όπως κωδικοποιείται στο σλόγκαν «μένουμε σπίτι» δεν σημαίνει μόνο ότι η πρόληψη της διάδοσης της ασθένειας σημαίνει απομόνωση αλλά και ότι η θεραπεία ή διαχείριση της ασθένειας όταν εμφανιστεί θα πρέπει να διεξαχθεί, όχι στο δημόσιο νοσοκομείο, όχι μέσω της κρατικής πρόνοιας, αλλά στο σπίτι, από την οικογένεια, μετακυλίνοντας έτσι όχι μόνο ένα αόριστο κόστος της ατομικής ευθύνης στο άτομο-φορέα, αλλά κόβοντας και το κόστος εργασίας περίθαλψης: αυτή η εργασία είναι άμισθη και αόρατη. Έτσι, δίπλα στο σχήμα υγεία-ατομική ευθύνη-ατομικό κόστος, σαν συμβολικό και πραγματικό πλαίσιο αποδιάρθρωσης του κεϋνσιανού συμβολαίου για το δημόσιο σύστημα υγείας μπορούμε να τοποθετήσουμε και το σχήμα ασθένεια-σπίτι-άμισθη ιατρική περίθαλψη. Τα φάρμακα κοστίζουν - Η μαμά είναι τζάμπα!

Τη στιγμή που γράφουμε εκατομμύρια γυναίκες σε όλο τον κόσμο έχουν αναγκαστεί να γυρίσουν και να παραμείνουν με

κρατική εντολή στο «σπίτι»: σαν σύζυγοι και σαν μητέρες βρίσκονται έγκλειστες στο κάτεργο του νοικοκυριού, την πιο μεγάλη κοροϊδία, την πιο ύπουλη και μυστικοποιημένη βία που έχει εξαπολύσει ιστορικά ο καπιταλισμός (Federici, 1974, *Wages against housework*). Είναι εύκολο να το φανταστούμε: σε χιλιάδες διαμερίσματα οι γυναίκες βρίσκονται σε μία συνθήκη 24/7 παροχής υπηρεσιών: διατήρησης της οικιακής τάξης, οργάνωσης του σούπερ-μάρκετ, οργάνωσης της οικιακής «ψηφιακής τάξης», καθαρίσματος, μαγειρέματος, απλήρωτης και αφανούς φροντίδας. Είναι νοσοκόμες και γιατροί, δασκάλες και παιδαγωγοί, ψυχοθεραπεύτριες και entertainers, γηροκόμες και βρεφοκόμες.

Το ξέρουμε από το 1970: η φυσικοποίηση της γυναικείας εργασίας, η σύλληψη του νοικοκυριού ως εξωτερικευσης της γυναικείας φύσης (Federici, ό.π.) είναι η πρωταρχική ιδεολογική και πραγματική συνθήκη της απόκρυψής της ως άμισθης εργασίας: οι κρατικές ρυθμίσεις επί της γυναικείας αναπαραγωγικής εργασίας συνιστούν μεθόδους οργάνωσης του καπιταλιστικού καραμερισμού της εργασίας. Δεν έχουμε μπροστά μας την σχέση καλή γυναίκα-κακός άντρας: έχουμε μπροστά μας τη σχέση κεφάλαιο: άμισθη γυναικεία εργασία, αναπαραγωγή και συντήρηση της εργατικής δύναμης. Στην παρούσα συνθήκη όλοι οι επιμέρους κοινωνικοί θεσμοί αναπαραγωγής έχουν συγχωνευθεί στον χώρο της οικίας: σχολείο, χώρος εργασίας, νοσοκομείο, εστιατόριο, κ.ο.κ. Αν η περίοδος της κρίσης-αναδιάρθρωσης των '10s σήμαινε (και) μία θηριώδη υποτίμηση της αναπαραγωγικής εργασίας, ο με-κρατική-εντολή εγκλεισμός στο σπίτι σημαίνει μία καθολική εντατικοποίηση και επανα-πειθάρχηση της γυναικείας εργασίας στο φόντο της διαχείρισης της κρίσης που έρχεται, στην συνθήκη της εκτεταμένης ανεργίας, των μισών μισθών και της γενικευμένης ύφεσης. Κι αν έχετε

ακόμη απορίες σε σχέση με αυτή την κρατική παρουσία στο σπίτι, μπορείτε να τοποθετήσετε δίπλα σε όλα αυτά τον κρατικό έλεγχο της αναπαραγωγής, τη νομοθετική ρύθμιση της έκτρωσης και της αντισύλληψης, την εξουσία των γιατρών, το επίδομα παιδιού, την διαμόρφωση του δημοσίου λόγου στο σύνθημα γεννήστε!

«Ενδοοικογενειακή βία εξαιτίας καραντίνας»

Τις τελευταίες μέρες τα μέσα έχουν αναδείξει την πύκνωση των φαινομένων ενδοοικογενειακής βίας και αύξησης των γυναικοκτονιών εξαιτίας της καραντίνας. Με δυο λόγια, αυτή η εξωτερική του οικιακού συστήματος, ασύμμετρη απειλή, ένας ιός, σκοτώνει τις γυναίκες! Η αλλιώς: ε, ο οικιακός περιορισμός είναι σκληρός, εντείνει τα φυσιολογικά αντρικά νεύρα, τα τεντώνει και... Ας δούμε τι γράφει το CNN (02.04.2020):

Εντείνεται η ανησυχία για την όξυνση της βίας κατά των γυναικών λόγω της αναγκαστικής συγκατοίκησης που επιβάλλει η καραντίνα του κορωνοϊού. Το μένουμε σπίτι μπορεί να αποδειχτεί πολύ επικίνδυνο για αρκετές γυναίκες. Ο πρόεδρος της Ελληνικής Ιατροδικαστικής Εταιρίας, Γρηγόρης Λέων, μιλώντας στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, επισημαίνει ότι «το θύμα αναγκάζεται να ζει αρκετές ώρες με τον άνθρωπο που πιθανά το έχει κακοποιήσει έστω και σε ελαφρύτερη μορφή στο παρελθόν. Σύμφωνα με αρκετές μελέτες, όταν ένας δράστης αρχίζει να κακοποιεί, δύσκολα σταματάει. Μάλιστα, πολλές φορές η βία μεταξύ ενός αντρόγνου μεταδίδεται και στα παιδιά, κάνοντας και τα ίδια θύματα αυτής. Φανταστείτε λοιπόν το πόσο δυσκολότερη γίνε-

ται η κατάσταση όταν αυτοί οι άνθρωποι καλούνται να συμβιώσουν για πολλές ώρες την ημέρα μαζί».

Και, η Διεθνής Αμνηστία δηλώνει πως:

Η ενδοοικογενειακή βία σε συνθήκες περιορισμού στα σπίτια υπάρχει περίπτωση να αυξηθεί σημαντικά με δεδομένο ότι οι γυναίκες που πέφτουν θύματά της δεν έχουν πλέον διεξόδους, αλλά και ως συνέπεια του ίδιου του περιορισμού. Είναι υποχρέωση της πολιτείας να διασφαλίσει ότι οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως η φροντίδα γυναικών που βιώνουν βία με βάση το φύλο, εξακολουθούν να λειτουργούν και ότι η προστασία τους είναι εγγυημένη σε μια περίοδο ιδιαίτερου κινδύνου, όπως ο κατ' οίκον περιορισμός.

Τι καταλαβαίνουμε από τα παραπάνω αποσπάσματα; Η βία είναι φυσικό φαινόμενο, η βία είναι προϊόν κακού χαρακτήρα, κακών σχέσεων, η βία είναι προϊόν του εγκλεισμού, ο οποίος εγκλεισμός είναι απλά η μόνη διαθέσιμη άμυνα απέναντι στην ασύμμετρη απειλή του ιού: δεν είναι είναι μέσο άσκησης δημόσιας τάξης, δεν είναι κρατικό σχέδιο, δεν είναι ιδεολογική εκστρατεία ανασύστασης της οικογενειακής εστίας ως η μόνη αποδεκτή λύση συμβίωσης. Η βία σ' αυτό το πλαίσιο λόγου είναι απλά μία ασθένεια των οικογενειών ή των ζευγαριών την οποία το κράτος βλέπει απ' έξω και εγκυβηθεί από τις αρμόδιες οργανώσεις να την λάβει υπόψη. Ας θυμηθούμε λοιπόν: η βία ενάντια στα γυναικεία σώματα μέσα στην οικογένεια είναι βία κρατικά νομιμοποιημένη, είναι συστηματική μέθοδος πειθάρχησης των γυναικών στην διεκπεραίωση της αναπαραγωγικής εργασίας και της σεξουαλικής διαθεσιμότητας, είναι συστατική των έμφυλων κοινωνικών σχέσεων και όχι ατύχημα

ή εκτροπή, δεν είναι μεμονωμένο περιστατικό και δεν είναι ένας αόριστος κίνδυνος. Οι δολοφονίες, οι βιασμοί, οι κακοποιήσεις, οι ψυχολογικές πιέσεις, οι νευρώσεις είναι, με τα λόγια της Federici, επαγγελματικά ατυχήματα: είναι συναρτήσεις της εντατικοποίησης της γυναικείας εργασίας. Είναι βία που εξαπολύεται με κρατική προστασία απέναντι στις απείθαρχες, τις τσαπατσούλες, τις άπιστες, τις ανίκανες, τις τεμπέλες, τις ανεξάρτητες γυναίκες, τις μη σεξουαλικά διαθέσιμες: όσες αρνούνται, μοριακά και έμπρακτα, όλο το κάτεργο που πέφτει στις πλάτες τους. Ε, λοιπόν η βία του «κορωνοϊού», είναι το αποτέλεσμα της κρατικά οργανωμένης έντασης της γυναικείας εργασίας στη φροντίδα εντός του οικογενειακού πλαισίου. Τα γυναικεία υποκείμενα δέχονται διαμέσου της καραντίνας και όχι εξαιτίας της μία επίθεση μεγάλης κλίμακας: αποκλεισμό από το δημόσιο χώρο, απομόνωση από τις φίλες και τις συγγενείς τους, μόνιμη και αναπόδραστη έκθεση στο ελεγκτικό βλέμμα, την βίαιη αρρενωπότητα, συζυγική και όχι μόνο (Λάρισα: Κατέληξε η 55χρονη που ξυλοκοπήθηκε άγρια από το γιο της, Πρώτο Θέμα, 29/03/2020), κοινωνική καθήλωση στο νοικοκυριό χωρίς όρια. Αν τα πράγματα είναι έτσι, οι «γυναικοκτονίες» της καραντίνας δεν είναι κάποιο ιδιώνυμο έγκλημα ούτε κάποιο προσωρινό κοινωνικό φαινόμενο, που γνωρίζει εξάρσεις και υφέσεις, είναι το ύψος των μέτρων βίαιης έμφυλης πειθάρχησης και εντατικοποίησης της γυναικείας εργασίας.-